

Rod Bořků-Dohalských z Dohalic

Autoři: Martin Feder

Vít Adamovský

Adresa: Únějovice 31, 345 43 Koloveč

Vojtěchova 146, 344 01 Domažlice

Ročník studia: 1.

Škola: Gymnázium Jindřicha Šimona Baara

Adresa školy: Pivovarská 323, Domažlice, 344 01

Místo zpracování: Domažlice, Gymnázium J. Š. Baara

Konzultant: Mgr. Marie Johánková

1. 5. 2014

Obsah

Úvod	4
Počátky rodu Bořků-Dohalských.....	5
Erb rodu Bořků-Dohalských z Dohalic.....	7
ThDr., Msgre., Maria Antonín Viktor Bořek-Dohalský	8
Zdeněk Maria Bořek-Dohalský z Dohalic, JUC	12
František Antonín Ludvík Maria Bořek-Dohalský z Dohalic.....	14
Ludvík Bořek-Dohalský z Dohalic	17
Blízcí a přátelé bratří Bořků- Dohalských z Dohalic	18
Místa spjatá s rodem Dohalských	22
Osobní rozhovor s RNDr. Václavem Bořkem-Dohalským	29
Závěr.....	31
Zdroje	32

Úvod

Jako téma naší práce jsme si zvolili historii rodu Bořků-Dohalských z Dohalic. Jde o rod, který je známý už od 14. století, kdy byli jeho členové na významných vládních postech. Nejvíce se však zapsali do paměti lidí během druhé světové války, kdy se tři bratři – František, Antonín a Zdeněk pokusili ochromit moc nacistů a bojovali proti nim. Pokaždé za to zaplatili, i tak se ale nevzdali a stáli si za svými názory. Považujeme je tedy rozhodně za hrdiny našeho regionu, protože vlastnili zámek Přívozec nedaleko Blížejova, a dokonce bydleli i v našem městě, v Domažlicích.

Zpracovali jsme jejich životy, abychom více lidem osvětlili ty, kteří za Čechy v době války bojovali a nezaslouží si, aby byli zapomenuti...

Počátky rodu Bořků-Dohalských

První zmínka o tomto rodu pochází už z roku 1395, kdy si předkové převzali jméno od vesničky Dohalice u Hradce Králové. Samotný rod Dohalských patřil pod rod Bořků. Mezi další větve rodu patřili Bořkové z Miletínka, Nepoliští a Zachrašťanští ze Zachrašťan, Hamzové z Obědovic a Bořkové z Poličan, rytíři z Nové Vsi a z Hrádku a několik dalších.

Na konci 14. století za vlády Václava IV. byl rod Bořků velmi významný. Především nejvlivnější představitel Diviš Bořek z Miletínka, husitský hejtman, který měl syna Soběslava. Ten však zemřel jako poslední zástupce rodu Bořků z Miletínka.

O rodu Dohalských z Dohalic přímo se dozvídáme v roce 1497, kdy začala přímá linie potomků Dohalských. V tomto roce skoupil vladyka Bořek Dohalský z Dohalic obce Třesovice, Stračov a Sobčice. V roce 1512 pak ještě přidal do svého vlastnictví Vysoké Veselí a Mokrovousy.

Synové Bořka Dohalského z Dohalic na přelomu 15. a 16. století založili dvě rodové větve – mokrovouskou a veselskou. Mokrovouská větev začíná Bořkovým synem Václavem, poté následovalo mnoho potomků, kteří si majetek dělili, přikupovali nebo naopak prodávali další obce a statky. Poslední známý člen této mokrovouské *pošlosti* je syn Viktora Kryštofa Dohalského Petr, který zemřel v pouhých osmi letech v polovině 17. století. Zde tato linie končí.

Druhá, *pošlost* veselská a dohalská, začíná Bořkovým synem Mikulášem a dále se dělí na další větve a podvětve. Za zmínění stojí, že se Bořkové příbuzensky spojili s mnoha neméně významnými šlechtickými rody, např. Thurn-Taxisy, Kinských, Mladoty ze Solopysk, pány z Běšin, pány z Janovic a mnoha dalšími. Po bitvě na Bílé hoře bylo několik Bořků Dohalských nuceno emigrovat do zahraničí. Rod se poté rozdělil na dalších šest větví.

V 17. a 18. století patřili Dohalští mezi vlivné starorytířské rody, kteří ale majetkem nijak nepřevyšovali rody jiné. Slabá ekonomická síla toho rodu bohužel přetrvala i do pozdější doby. Nejvýznamnějším představitelem byl Václav Vratislav Dohalský z Dohalic, povýšený nejprve do panského stavu a později dokonce i do hraběcího. Tato větev však v 19. století vymřela.

Další známý člen rodu Dohalských byl Jan Kryštof Dohalský z Dohalic. Stal se císařským radou na dvoře císařovny Marie Terezie, která ho však ze svých služeb propustila kvůli uznání bavorského krále Karla Alberta českým králem. Brzy ale Jana Kryštofa povolala zpět a navíc tento rod povýšila do stavu říšských hrabat. Později získal zámek ve vesničce Přívozec, který se stal sídlem a symbolem rodu Dohalských z Dohalic. Další nástupce František Karel ho však musel v roce 1905 prodat.

Ze středověku ve 14. století jsme se přes osvíceneckou vládu Marie Terezie dostali až k rodičům čtyř bratří, kteří jsou hlavním tématem této práce. Jejich

jména jsou František Karel Bořek-Dohalský z Dohalic a Marie Ludovika Eleonora Bořek-Dohalská, belgická hraběnka, roz. d'Hoop.

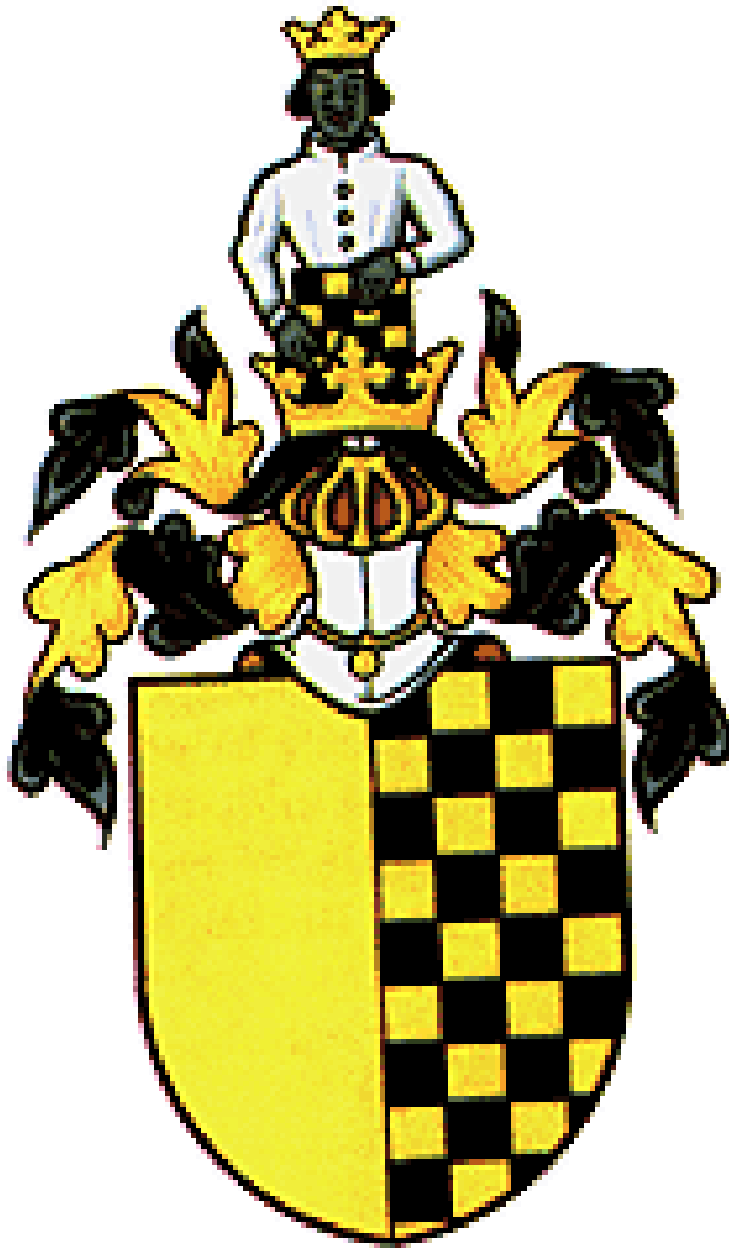
Po nich už následují synové Antonín, Zdeněk, Ludvík a František. Ten jako jediný přežil druhou světovou válku. Kromě Ludvíka, který v raném věku zemřel, se bratři stali hrdiny hrůzných válečných let, v nichž bojovali do posledních sil.

Jediný, kdo měl ze čtyř synů Karla a Ludoviky děti, byl právě válku přeživší František. Se svojí manželkou Miladou Krafferovou měl dvě děti: dcerku, která zemřela v raném dětství a syna Jiřího.

Syn Jiří vystudoval práva a získal titul JUDr. Působil především jako rada v kanceláři prezidenta Edvarda Beneše. V roce 1950 byl obviněn z velezrady a vězněn v několika věznicích. Na pobyt v celách si nikdy nestěžoval. Vždy si tam potrpěl na přátelství a dobré vztahy mezi spoluvězni. Oženil se s šlechtičnou Josefou z Thurn-Taxisu. Spolu měli čtyři syny: Václava, Zdeňka, Antonína a Jiřího. I oni měli další potomky, proto tento rod nezanikl a dále pokračuje.

Erb rodu Bořků-Dohalských z Dohalic

Zmiňovaný rod měl, stejně jako rod Bořků z Miletínka, poloviční znak. Jedna polovina minulého erbu čistě zlatá. Na druhé byla zlato- černá šachovnice. Dominantou byla tzv. *mouřenínská panna*, která před sebou držela menší šachovnici. Roku 1726, kdy byli Bořkové z Dohalic povýšeni do panského stavu, byla panna změněna na *mouřenína*. Poté, roku 1764, se Dohalští stali hrabaty. Jejich erb už však zůstal beze změny a je jím dodnes.

ThDr., Msgre., Maria Antonín Viktor Bořek-Dohalský

Antonín Bořek-Dohalský se narodil 23. října 1889 v Přívozci, kde také chodil do obecní školy spolu se svými bratry. Když mu bylo deset let, rodiče ho poslali na gymnázium a Akademii hraběte Straky do Prahy na Malé Straně, kde si stejně jako jeho bratři vytvořil téměř otcovský vztah s místním biskupem Dr. Antonínem Podlahou.

Po úspěšném složení maturitní zkoušky v roce 1907 se stal členem arcibiskupského semináře, a byl poslán do České koleje na Via Sistina 128 do italského hlavního města Říma. Studoval svaté bohosloví na papežské univerzitě De Propaganda Fide. Na zdejší bohoslovecké fakultě byl po dokončení studia dne 28. 2. 1912 vysvěcen na kněze.

Natolik se mu však stýskalo po své rodné české vlasti, že se okamžitě vrátil a nějaký čas působil jako druhý kaplan v Boru u Tachova. Zde nejen že se staral o kostel, ale zasloužil se i o vytvoření mládežnického spolku a sdružoval katolickou mládež.

1. září roku 1914 byl přeložen do Příbrami, do kostela sv. Jakuba Většího. Jelikož v této době zuřila první světová válka, stal se Antonín při válečném tažení polním kurátem. Po jejím skončení se vrátil zpět do Příbrami, kde se stal kaplanem a za krátkou dobu pak administrátorem vesnice Hluboš a místním farářem.

10. října roku 1924 byl jmenován arcibiskupským sekretářem a ceremoniářem. O čtyři roky později čestným tajným komořím papeže Pia XI. Roku 1929 pak skutečným arcibiskupským radou a kancléřem. Po smrti Dr. Jana Nep. Sedláka převzal post kapitulního děkana. Nakonec byl jménem Pia XI. slavnostně jmenován na metropolitního kanovníka.

Antonín studoval na římské univerzitě De Propaganda Fide. Vzdálenost mezi Domažlicemi a italskou metropolí byla natolik velká, že pro matku Ludoviku bylo především z finančních důvodů nemožné syna navštěvovat. Jeho život znala pouze z korespondence. Bylo nalezeno kolem 200 dopisů, v nichž se Antonín svěřoval, že je tu sice rád, ale kromě univerzity a jejího letoviska v italském Umbri nevidá skoro nic jiného. Navázal zde ovšem četná přátelství nejen těmi, se kterými byl společně vysvěcen, jako byl např. Dr. Jaroslav Kulač, Dr. Otakar Švec, kardinál Benedetto Lorenzelli, ale také s nunciem (vatikánský papežský velvyslanec v cizině) Msgre. Borgondini Duca.

Když se matka přece jen dočkala a syn se měl co nevidět vrátit, byla to velká slavnost. Sháněli se dary a všichni se těšili na příjezd mladého biskupa pocházejícího z tak vážené rodiny. Jelikož se zprávy o jeho nadcházejícím příjezdu začaly množit geometrickou řadou, musela paní Ludovika požádat dopisem syna, aby pro zdejší věřící nezapomněl přivést svaté obrázky, obyčejné růžence a pro nejbližší přátele i růžence vysvěcené samotným papežem. Paní

Ludovika prý poté s úsměvem vyprávěla, že lidé tehdy často stáli více o svatý obrázek než o Antonínovo požehnání.

Při návratu z Říma se ale Antonín úplně nejdřív zastavil v Praze. Zde se setkal s významnými osobnostmi – Jeho Eminencí kardinálem Dr. Lvem baronem Skrbenským z Třebíče a kanovníkem Dr. Mořicem Píchou.

V Domažlicích měl plné ruce práce, protože lidé na jeho jméno slyšeli a chodili na mše i ke zpovědi. Stejná scéna se opakovala i ve vesnici Blížejov, v místním farním kostele sv. Martina. Těšil se z nekonečné obliby věřících, kteří za ním denně docházeli jako za poslem z Vatikánu.

Po službě v Boru u Tachova byl přeložen do Příbrami do kostela svatého Jakuba Většího. Zde ho doprovázela vdova paní Františka Trčková, rázná žena se zlatým srdcem. Následovala ho a pečovala o Antonína i ve vesnici Hluboš nedaleko Svaté Hory. Zde získal funkci administrátora a faráře. Jenže Hluboš musel opustit, protože si lidé začali až příliš často zvykat na jeho služby, za které nic nežádal. Proto se Antonín, už tak ne příliš majetný, rozhodl k návratu do Domažlic.

Zanedlouho byl vyslán na Světový eucharistický kongres do argentinského hlavního města Buenos Aires. Zajel i do Londýna, navštívit bratra Františka, který zde v této době vykonával funkci legačního tajemníka ČSR.

V Praze Antonín bydlel ve Vikárské ulici na Hradčanech. Jeho kanovnícký dům byl plný vzpomínek na rodné Chodsko, bohatě malované keramiky a drahého nábytku. Na svůj byt byl náležitě hrdý.

Je tu vypsáno mnoho cest, ať už po naší zemi nebo i za oceán. Antonín byl ovažován za velice neposedného člověka, který rád cestoval a poznával nové lidi. Dlouho nevydržel na jednom místě. Podle jeho slov si prý vynahrazoval svázanost, kterou musel snášet jak ve Strakově Akademii, tak i na České koleji v Římě, které kromě letoviska v Trevi neopouštěl.

Právě v Praze začal také rozvíjet charitativní činnost převážně pro katolické ženy a dívky. Pro chudinu a nemocné by se rozdal. To mu už v mládí vyčítala matka. Tvrdila, že ani on nemá dostatek peněz na to, aby neustále někoho podporoval. Např. sestry Františkánky v Břevnově nebo ústav slepých dívek řádu Františkánek na Kampě v Praze 3.

Bezprostředně po skončení svaté mše právě v tomto ústavu byl zajat gestapem, protože se za nacistické okupace zapojil do ukryvání členů odboje. Byl okamžitě převezen do věznice na Pankráci společně s bratrem Františkem a poté do Terezína. Odtud musel Antonín už sám odjet do koncentračního tábora v Osvětimi. Zde byl 3. Zářím 1942 kolem půl páté odpoledne umučen. Jeho urna s popelem se nikdy nenašla.

Stal se tedy jak **hrdinou**, ve své práci ve službách Bohu i při pomoci odboji, ale bohužel i **obětí**, protože za své dobré činy zaplatil tou nejvyšší daní.

Na Antonínově pomníku ve Vikárské ulici stojí:

*„To pro vzpomínku a pro ty, kteří poznali kancléře Dr. Ant. Bořka Dohalského zblízka. Všichni se mohli přesvědčit o jeho osobnosti a z života kněze i vlastence načerpat poučení. Šel cestou důstojného a statečného člověka, miloval malé a opuštěné, obklopoval se nejpotřebnějšími a rozuměl i lidským slabostem. Dobrý přítel, vzdělaný muž a člověk. Dotrpěl hrdě pro příklad všem budoucím synům této země. Marně se budete ptát po jeho hrobu. Nezemřel. To jen vítr rozprášil popel kdesi po polské zemi. Uchovejte jeho památku, ať vědí všichni, že jsme měli muže statečné a silné. * 23. října 1889 v Přívozci, †3. září 1942 v Osvěčimi.“*

Zdeněk Maria Bořek-Dohalský z Dohalic, JUC

Zdeněk Bořek-Dohalský z Dohalic, třetí syn Karla Františka a Marie Ludoviky, se narodil 10. 5. 1900 ve vesničce Přívozec nedaleko Blížejova, kde také chodil do obecné školy společně s hercem a členem činohry Zdeňkem Štěpánkem. Velmi dobře se spřátelili a samotný Štěpánek se stal později jedním z informačních zdrojů o životě Zdeňka Dohalského, známého spíše z článků novin označených zkratkou „z b d“. Lidé si ho vždy pamatovali jako veselého optimistického hochy, který hýřil energií. Do paměti přátel se zapsal také svojí dokonalou schopností napodobovat a imitovat známé osobnosti.

Po ukončení přívozecké školy byl stejně jako jeho bratři poslán na Strakovu Akademii a v Praze vystudoval práva na Karlově Univerzitě. Po studiu se angažoval v Národní straně práce. Když ale strana roku 1925 skončila, nastoupil jako redaktor Lidových novin, kde měl na starosti události z politické oblasti. Vynikal poutavým, barvitým a bohatým stylem psaní nejen článků, ale i beletrie. Za jeho nejznámější literární dílo lze nejspíše považovat knihu „Opuštěný stůl“.

Byl v častém kontaktu s politiky i vlivnými lidmi, kteří ho postupem času považovali za svého přítele. Jediné, co ho v práci novináře brzdilo, byla jeho přílišná a mnohdy zbytečná skromnost a diskrétnost právě vůči politikům. Byl jejich oblíbencem, protože mu nikdy jeho povaha nepovolila cokoliv zneužít. Nikoho by také ve svých člancích neshodil. Právě to ho posunulo v očích vlivných osobností vzhůru.

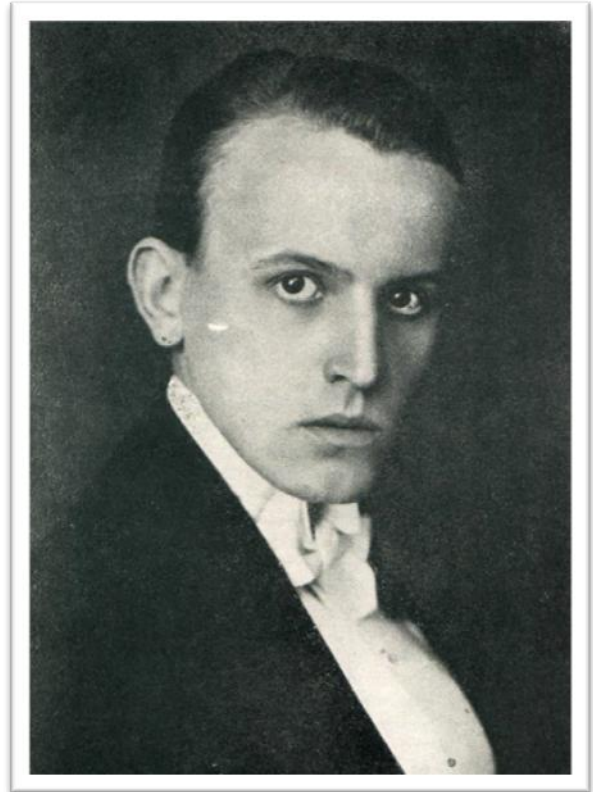
Za války byl členem protinacistického odboje a měl velmi dobrý pracovní vztah s Tomášem Garrigue Masarykem, Edvardem Benešem, jehož byl pověřencem, brigádním generálem Františkem Moravcem, generálem Aloisem Eliášem, Eduardem Bassem, Emou Destinovou, Jindřichem Jindřichem a mnoha dalšími.

Po smrti Tomáše Garrigue Masaryka opustil Lidové noviny a začal pracovat v protinacistickém odboji. Za Protektorátu Čechy a Morava byl členem „Politického ústředí“ a „ÚVODu“. Pod přezdívkami „Halík“ či „Bedrník“ byl prostředníkem mezi okupovaným Československem a československou vládou v Anglii v čele s Edvardem Benešem.

22. ledna 1933 se v Praze oženil s Annou Šírlovou (primabalerínou Národního divadla), se kterou ale bohužel nestihl mít žádné potomky.

Za své protirežimové chování tvrdě zaplatil. 21. října 1941 byl zajat a odvezen do věznice na Pankráci. O jeho pobytu se říkávalo, že byl po celou dobu někým hájen a ochraňován, snad místním lékařem. Odtud byl 6. 2. 1945 ve velmi špatném zdravotním stavu převezen do Malé pevnosti v Terezíně. Hned druhý den 7. 2. 1945 byl tento slavný a velmi vážený žurnalista ze stejné známého rodu popraven ranou z pistole. Na jeho počest se o rok později na výročí jeho narozenin uspořádala upomínková slavnost, které se zúčastnil i prezident se svojí manželkou.

Lidé na něj opět vzpomínali jako na obrovského **hrdinu**, který se na sklonku války stal její **obětí**.

František Antonín Ludvík Maria Bořek-Dohalský z Dohalic

Narodil se 5. října roku 1887 na rodovém zámku v Přívozci nedaleko Domažlic.

Vzhledem k nedobré ekonomické situaci využili rodiče výhod Akademie hraběte Straky v Praze, která poskytovala ze svého nadačního fondu stipendia dětem z chudých rodin české šlechty, a poslali ho, stejně jako ostatní bratry, do Prahy.

Po ukončení právnické fakulty vstoupil František jako praktikant do politické služby v Čechách a o tři roky později byl jmenován místodržitelským koncipistou. To už byl více než rok ženatý s Miladou Krafferovou, dcerou bývalého domažlického okresního hejtmána a nyní místodržitelského rady Gustava Kraffera, s jehož rodinou se Dohalští přátelili. V této době také začal s literární činností. Ve svých začátcích spolupracoval, se skladatelem a sběratelem chodského folkloru Jindřichem Jindřichem.

Diplomacie byla v dobách habsburské monarchie téměř hlavním názorem šlechty. Při vzniku republiky do diplomatického sboru vstoupil i František Bořek-Dohalský.

Nejdřív pracoval jako místodržitelský úředník. Pak jeho kariéra začla stoupat. V květnu 1919 byl jmenován domažlickým okresním komisařem a za necelý rok se stal zaměstnancem ministerstva zahraničních věcí. Byl jazykově vzdělaný a měl jednu cennou schopnost – uměl psát na stroji. 1920 byl jmenován ministerským tajemníkem. Poté byl přidělen na londýnské vyslanectví, kde nastoupil 29. září 1920, a kde ho zanedlouho povýšili do hodnosti legačního tajemníka I. třídy.

V Londýně mu „rodinu“ tvořili Max Lobkowicz a hlavně spolužák z gymnaziálních let, budoucí vyslanec a nyní ještě legační rada Jan Masaryk.

V té době byl Dohalský již vdovcem. Žena Milada mu zemřela 30. října 1919, když bylo jejich synovi Jiřímu pouhých pět let.

Po nástupu na ministerstvo v roce 1920 se o Jiřího starali rodiče a chůva z dětství, Markéta Příbková, která se ujala role vychovatelky poté, co rok po Františkově ženě zemřela i jeho matka Ludovika.

V Praze Dohalský zastával funkci ministerského tajemníka. 1. března 1927 byl vyslán do Vídně. Až na přestávku způsobenou druhou světovou válkou zde prožil dlouhých 15 let. Začínal jako legační tajemník I. třídy, ale brzy se vypracoval na odborového radu, posléze legačního radu II. třídy a vrchního odborového radu. V meziválečném období patřil k nejdůležitějším osobnostem československého vyslanectví.

V březnových anšlusových dnech roku 1938 zachránil mnohé své neárijské přátele tím, že jim umožnil převoz v diplomatickém voze do Bratislavy.

Po anšlusu Rakouska a zrušení československého vyslanectví ve Vídni přešel zpět do pražského ústředí ministerstva zahraničních věcí. Působil zde jako ministerský rada až do jeho postupné likvidace za okupace.

V jejím prvním roce neváhal za sebe a syna Jiřího podepsat zářijové prohlášení české šlechty, kterým přibližně osmdesát příslušníků šlechtických rodů dalo jasně najevo svou spolupráci s českým národem v odporu proti německé okupaci. Nepochybně předpokládal, že tento krok nenechají nacisté bez povšimnutí. Jeho jméno se časem dostalo dokonce i na seznam zakázaných českých autorů.

V souvislosti s Františkem Dohalským, otcem ženicha, se poukazuje na druhý sňatek, který uzavřel s Věrou Baxantovou, ovdovělou Viškovou, jejíž první manžel byl bratr protokolárního šéfa státního prezidenta Háchy Dr. Vladimíra Víška.

Stejný den jako jeho bratr Antonín byl i František zatčen gestapem a převezen do věznice na Pankráci. Byl transportován do koncentračního tábora Dachau.

O Františkově věznění v Dachau, kam dorazil 14. srpna 1942, se mnoho zpráv nedochovalo. Kromě vězeňské karty, několika dopisů manželce Věře, snad jediný pramen popisující Dohalského situaci v prostředí koncentračního tábora představují vzpomínky Stanislava Zámečnicka.

Dr. Josefa Truhláře a Františka Bořka-Dohalského, trpícího anginou pectoris, přemístili na jiné místo, kde Zámečník oba spoluvězně ukrýval až do konce války.

Udržet při životě fyzicky zesláblé a nemocné trestance, k nimž Dohalský s Truhlářem bezesporu patřili, vyžadovalo nesmírnou solidaritu, obětavost provázenou opatrností a také hodně štěstí. Podle nařízení totiž nesměli být léčeni invalidní ani nemocní vězni, u nichž se nepředpokládalo, že by se do tří měsíců uzdravili.

Ve společnosti Dr. J. Truhláře a S. Zámečnicka prožil František v Dachau skoro tři roky. Zejména těmto dvěma vděčil za to, že se sice s podlomeným zdravím, dočkal porážky Německa a návratu do Čech.

Ještě několik týdnů po německé kapitulaci byl ale František Bořek-Dohalský nucen setrvat v koncentračním táboře v Dachau. Doprava byla komplikovaná a na cestu pěšky, na niž se někteří z vězňů vydali, mu nezbývaly síly. Domů se František Dohalský vrátil až koncem května 1945. Silně ho zasáhly zprávy o smrti obou bratrů.

Na základě výzvy ministerstva národní obrany, uveřejněné v rozhlase a v denním tisku, František Dohalský požádal svým jménem o udělení Československého válečného kříže 1939 in memoriam pro bratra Antonína.

Téhož vyznamenání za hrdinské činy, patrně na žádost manželky Anny, se dostalo i Zdeňku Dohalskému.

Na Masarykovu žádost Dohalský nastoupil zpět do zahraničního úřadu, který ho povolal k 1. červnu 1945 a udělil mu titul ministerského rady. Za několik

měsíců nato ho vyslal jako našeho prvního poválečného diplomatického zástupce známé Vídně.

V únoru 1947 obdržel František Bořek-Dohalský od prezidenta Beneše pověřovací listiny, které 18. března předal rakouskému prezidentu Karlu Rennerovi.

Beneš Dohalského jmenoval zvláštním vyslancem a zplnomocněným ministrem Československé republiky.

K 1. únoru 1949 byl František přeložen z Vídně zpět do Prahy do ústředí zahraničního ministerstva, které už bezmála rok vedl namísto tragicky zesnulého přítele Jana Masaryka komunista Vladimír Clementis.

Zanedlouho pak, 30. dubna 1949, byl poslán definitivně na trvalý odpočinek.

Po událostech v únoru 1948 plně dopadla na představitele starobylého hraběcího rodu Bořků-Dohalských z Dohalic tíha komunistických změn. Sotva František Bořek-Dohalský odešel do diplomatického důchodu, Státní bezpečnost během roku 1950 pozatýkala skupinu zaměstnanců Kanceláře prezidenta republiky, spolupracovníků bývalého prezidenta Edvarda Beneše, a obvinila je z trestného činu velezrady a vyzvědačství – mezi nimi také jediného Františkova syna Jiřího. Soudního procesu se svým synem se František již nedožil. Zemřel 3. ledna 1951.

Ludvík Bořek-Dohalský z Dohalic

Nejmladší ze synů Františka a Ludoviky, Ludvík, zemřel v raném věku asi 15 let, kdy si spletl anilinové barvičky s bonbóny a spolkl je. Je pohřben na hřbitově v Praze-Olšanech. Rodina se z úmrtí syna a bratra vyrovnávala velice dlouho a těžko. Ten rok o Vánocích ani neměli stromeček a trávili je především ve smutku. Nikdy jim Ludvík, přezdíváný Lulu, nepřestal chybět.

Blízcí a přátelé bratří Bořků- Dohalských z Dohalic

Maria František Josef Karel Vojtěch Antonín Bořek- Dohalský z Dohalic

Otec čtyř synů, byl nucen z ekonomických důvodů prodat přívozecký zámek. Pocházel ze šlechtického rodu a mohl se, stejně jako jeho potomci, pyšnit titulem hrabě.

Marie Ludovika Josefa Antonie Eleonora Bořek- Dohalská z Dohalic (roz. d'Hoop)

Belgická hraběnka, manželka Františka Karla a matka Františka, Antonína, Zdeňka a Ludvíka. Ludovika byla velice starostlivá a obětavá matka. Pro své syny byla v životě vším a tíhli k ní jak v raném dětském věku, tak i později v dospělosti.

Markéta Příbková

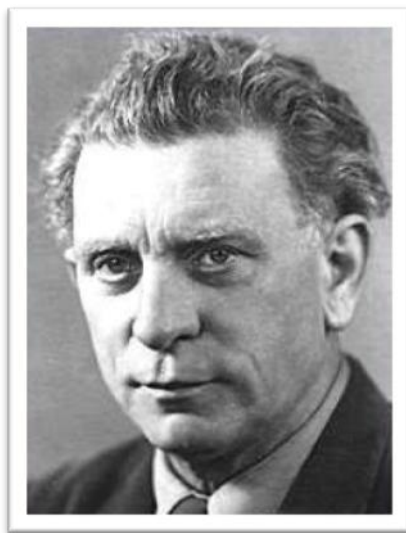
Chůva chlapců, měla velmi vřelý vztah s jejich rodiči a stala se nepostradatelným členem rodiny.

Manželé Samohrdovi

Paní Augusta a pan Ferdinand (profesor přírodopisu na domažlickém gymnáziu stejně jako jeho žena). Byli velmi blízcí přátelé rodiny Dohalských. Stýkali se téměř denně a smrt Ferdinanda byla pro obě rodiny velikou ránou.

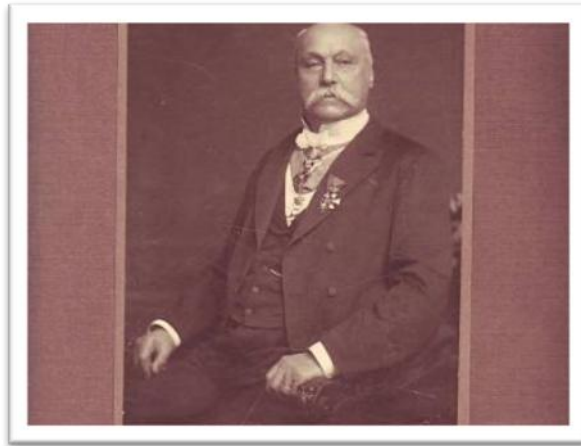
Zdeněk Štěpánek

Herec, dramatik, režisér a člen činohry Národního divadla v Praze. Se svojí první manželkou Elenou Hálkovou má dceru, také herečku, Janu Štěpánkovou. Z druhého manželství se Soňou Grossovou pak syny Martina a Petra a dceru Kristinu, později provdanou Taberyovou. Je tu zmíněn proto, že při častých pobytech u dědečka Karla Teyerleho v Chotiměři, který se znal s Františkem Karlem Dohalským, navázal přátelský vztah s jeho synem Zdeňkem. Sám o tomto období prohlásil: *„Shodou okolností jsem tam trávil dětství a chodil jsem do Přívozce do školy. Byla to jednotřídka, a tak se stalo, že jsem se tam setkal se Zdeňkem, ... Byla to „doba her a malin nezralých“, jak praví básník. Užívali jsme všech radostí i strastí dětských let a dvůr přívozeckého zámku byl nám k tomu přímo ideálním prostředím. Život na zámku byl zcela prostý, bez okázalostí. Bylo jistě každému na první pohled jasno, že tento starý, český šlechtický rod se netěší přízni domu Habsburského! Všichni Dohalští dokonale splynuli s lidem, rozuměli si a nikoho ani nenapadlo domnívat se, že jsou jiní než my. Byli a zůstali skutečnými šlechtici ducha, ...“*

MuDr. Antonín Steidl

Rakousko-český lékař a politik, baldovský statkář, poslanec Českého zemského sněmu a Říšské rady. Studoval na klatovském gymnáziu a poté na Akademickém gymnáziu v Praze, kde patřil do protirakouské skupiny Řádu rudého praporu. Za to byl uvězněn, ale později se věnoval jak léčení, tak aktivní české politice. Spjat s Dohalskými je tím, že jim poskytl svůj dům na dolním náměstí v Domažlicích.

Milada Krafferová

Manželka Františka Bořka- Dohalského a matka synů Jiřího a Miroslava. Její otec byl místodržitel a rada a domažlický okresní hejtman Gustav Kraffer.

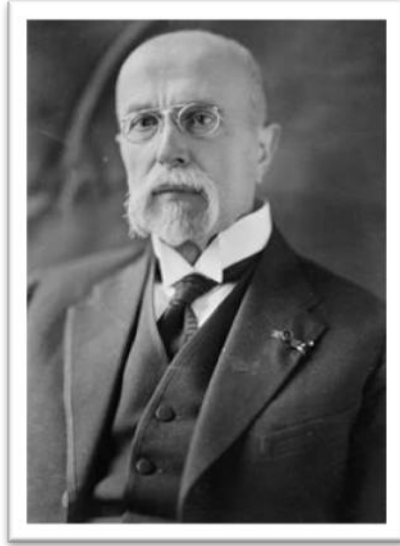
Antonín Podlaha

Vychovatel Antonína na Strakově akademii, biskup, vytvořil si téměř otcovský vztah se všemi třemi syny, nejvíce však právě s Antonínem, který ho následoval v jeho stopách.

Tomáš Garrigue Masaryk

Prezident ČSR, Dohalští s ním v jeho názorech naprosto souhlasili a byli si velmi blízcí. Zdeněk Dohalský s ním byl v častém kontaktu, protože při práci žurnalisty, dělal časté rozhovory právě s Masarykem.

Jan Masaryk

Dokonce i syn prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka byl spřízněn s Dohalskými. Přátelil se s Františkem Dohalským a byli spolužáky na gymnáziu.

Místa spjatá s rodem Dohalských

Vesnička Dohalice u Hradce Králové

Dohalice jsou místem vzniku názvu rodu Bořků- Dohalských z Dohalic. Obec leží v severozápadní části bývalého okresu Hradec Králové a 13 kilometrů od města. Původním sídlem rodu Dohalských byla Tvrz v Dohalicích, která byla později přestavěna na barokní sýpku.

Přívozec

Nejstarší zprávy o Přívozci jsou ve dvou listinách z 23. července 1366, kde se uvádí Sezema z Přívozce. Lze předpokládat, že zde již tehdy stála tvrz, i když nejstarší písemná zpráva o ní je až z roku 1417.

Ves Přívozec byla za husitských válek zničena křižáky a tvrz rozbořena. Obnovili ji teprve vladykové z Opálky, kteří drželi Přívozec na rozhraní 15. a 16. století. Přívozec poté vlastnilo mnoho majitelů. Pokračovatelka majitelů Anna Alžběta se provdala roku 1748 za Jana Kryštofa Dohalského z Dohalic, jehož potomkům patřil Přívozec do roku 1905.

Dohalští z Dohalic si někdy ve druhé polovině 18. století postavili v Přívozci – s největší pravděpodobností na místě staré tvrze malý barokní jednoposchodový

zámek s dvojitou střechou a cibulovitou věžičkou, kolem kterého byla velká okrasná a ovocná zahrada. Dnes je přívozecký zámek opuštěný a zchátralý.

Přívovec

NEJSTARŠÍ ZPRÁVY O PŘÍVOZCI JSOU Z ROKU 1366 •
PATRNĚ JIŽ TEHDY STÁLA V MÍSTĚ DNEŠNÍHO ZÁMKU TVRZ •
JEŠTĚ PŘED HUSITSKÝMI VÁLKAMI JI ZÍSKAL HYNEK Z RAB-
ŠTEJNA • JEHO SYNOVÉ NEMĚLI DĚDICŮ, TAKŽE SE PŘÍVOZEC
STAL MAJETKEM KRÁLE • KŘIŽÁKY POPLNĚNOU TVRZ
OBNOVILI AŽ VLADYKOVÉ Z OPÁLKY POČ. 16. STOLETÍ •
DALŠÍ MAJITELÉ, KANIČTÍ Z ČACHROVA, SIDLÍ JIŽ V KANI-
CÍCH A ZDEJŠÍ TVRZ CHÁTRÁ • PO ROCE 1585 TVRZ OPUŠTĚNA •
V 17. A POČÁTKEM 18. STOLETÍ SE ZDE ZDRŽUJE ROD VŘESOVců
Z VŘESOVIC • POSLEDNÍ ČLEN RODU, ANNA ALŽBĚTA, SE
PROVDALA R. 1748 ZA JANA K. DOHALSKÉHO Z DOHALIC,
JEHOŽ RODU PATŘIL PŘÍVOZEC AŽ DO R. 1905 •

ZÁMEK OBKLOPENÝ OKRASNOU ZAHRADOU ZBU-
DOVALI DOHALŠTÍ V 2. POLOVINĚ 18. STOLETÍ •

SVAZ TURISTIKY ČSTV

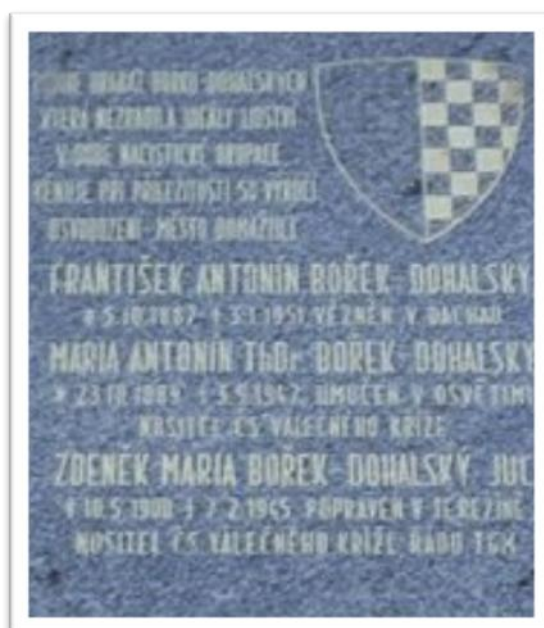
Domažlice

Z ekonomických důvodů musel Karel František Dohalský roku 1905 prodat přívozecký zámek. Společně se svojí rodinou se proto přestěhoval do metropole Chodska. I tak můžeme nazvat město Domažlice, které se pro rodinu Dohalských stalo domovem. Zde bydleli na dolním domažlickém náměstí v domě baldovského statkáře a okresního starosty MUDr. Antonína Steidla. V roce 1907 však tento byt vyměnili za trochu větší, a to na horním náměstí v prvním poschodí domu obchodníka a továrníka Josefa Kauba. Zde žili až do své smrti a nikam se již nestěhovali.

Na domažlickém náměstí můžeme také najít pamětní desku na počest bratrů Františka, Antonína a Zdeňka jako hrdinům druhé světové války.

Blížejovský hřbitov

Na hřbitově ve vesnici Blížejov, pod kterou patří jejich rodná ves Přívozec, mají Dohalští malý rodinný pomník.

Ulice Bratří Dohalských

V městské části Praha 9 Vysočany přímo proti radnici byla někdejší ulice Čechova, později Nižborská přejmenována na ulici Bratří Dohalských na počest těchto válečných hrdinů.

Osobní rozhovor s RNDr. Václavem Bořkem-Dohalským

RNDr. Václav Bořek-Dohalský se narodil 29. 6. 1972 v Praze. Jeho otcem byl také Václav Bořek-Dohalský, syn JUDr. Jiřího Dohalského. Čtyři nejznámější bratři Antonín, František, Zdeněk a Ludvík byli tedy jeho pradědečky, se kterými se bohužel nikdy nesešel. Vystudoval chemii na přírodovědecké fakultě Karlovy Univerzity. Nyní již 13 let pracuje ve firmě CEPHA s.r.o. v Plzni, která se zabývá metodami na výzkum léčiv. Jelikož jezdí se svojí rodinou často na Babylon, setkali jsme se, abych se mohl dozvědět něco blíže o jeho rodě, co se třeba mnohdy v knihách nepíše.

Jak nyní vnímáte v dnešní době, že jste potomkem šlechtického rodu?

Já to osobně beru pozitivně, je to něco, co nás odlišuje. Naopak v tom ale cítím určitý závazek vůči mým předkům. Musíme si stále dávat pozor, abychom jim slavným nedělali ostudu.

A na druhou stranu, jak to vnímají lidé kolem Vás?

V určitém smyslu je to taková atrakce, která hned lidi upoutá. Mají na nás jiný náhled, bezdůvodně. Mají k nám pozitivní předsudky.

Je nějaká vtipná historka, kterou si pamatujete z dětství, když Vám ji někdo z předků Dohalských vyprávěl?

Nejvíce vyprávění si pamatuji od svého dědečka Jiřího, který se narodil v Domažlicích. Býval právníkem kanceláře Edvarda Beneše. V roce 1948 s ním začal soudní proces, byl odsouzen k trestu smrti, poté na doživotí, ale nakonec ho pustili. Poté musel nastoupit do uranových dolů. Tam k nim na „cimru“ jednoho dne přišel deratizátor a ptal se jich, jestli se tu někde neobjevily krysy. Pan Jiří Bořek-Dohalský se jen usmál a prohlásil: „Ne, krysy jsou totiž jen na velitelství!“

Další historku si pamatuji od své babičky Josefy Thurn und Taxis, manželky Jiřího, která se, navzdory jménu, narodila v české Loučeni. Babička prý velice často jezdila na kole a chodila jen v dřevákách. Doma chovala dva boxery. Jeden z nich měl dokonce i speciální výcvik. Jednou na procházce potkali generála Richarda Tesaříka, bojujícího v Rusku. Prý na psy začal nadávat a snažil se je od sebe odehnat i kopáním. Psi se mu však pomstili tím, že chudákovi generálovi sundali kalhoty a odběhli. Paní Josefa mu řekla: „Kdyby ses k těm čubám choval slušně, nic by ti neudělali!“

Další, ani ne historka, ale spíš zajímavost se stala asi pět až deset let po Sametové revoluci. Když byl tenkrát dědeček Jiří odsouzen a uvězněn, sebrali mu tím pádem všechny majetek. Někdy v devadesátých letech ale jednoho dne zazvonil telefon. Volal někdo z asi katastrálního úřadu, že máme stále ještě malou parcelu na České Kubici. Tenkrát nikdo netušil, že Jiřímu nezabavili všechno. Pravda je, že pozemek je naprosto k ničemu, protože je malý a jediné, co se tam nachází je elektrický sloup.

Je nějaký předmět nebo věc, kterou si předáváte z generace na generaci?

Ne, to asi přímo ne. Je sice pravda, že doma máme nějaké staré věci. Například 400 let starou truhlu, která mimochodem pochází z Trhanova, ale jako nějaký rodinný klenot se to považovat nedá.

Napadlo Vás někdy, že byste obnovili zámek v Přívozci?

Napadnout nás to určitě napadlo, ale bohužel nejsou finance na to, abychom to za obrovskou sumu koupili a pak ještě spravili.

Jak jste se dostali zrovna sem, na Babylon?

Začalo to u babičky mé babičky z matčiny strany, paní Vuršrové, která zřídila na České Kubici penzion „Krásnohorská“. Od té doby sem Dohalští jezdí. Jako rod máme na Babyloně chatu už 41 let. Nejdříve jsme měli starou, kterou jsme prodali a koupili novou. Já sám jsem tu byl někdy s rodiči, někdy s babičkou a dědou. V pozdějších letech tu navštěvujeme místní přátele, jako třeba dnes.

Líbí se vám více ve velkoměstě jako Praha, kde bydlíte nebo na Babyloně, kam jezdíte ve volném čase?

Pro mne je to obojí naprosto stejné. Každé má své plus i minus. V Praze máme příbuzné a známé, jsme tam doma, chodíme tam do práce. Když jsme na Babyloně, máme tu přátele také, a když jsme tu na delší dobu, do Plzně dojíždím stejně, jako bych dojížděl z Prahy. Podle mne jsou nejdůležitější lidé vztahy. V tom jsou obě místa stejná a liší se tím od Plzně, kde pracuji a to je všechno. Bereme to domov jako domov. Mně, manželce i dětem se tu líbí, takže trávíme hodně času na obou místech.

Závěr

Tématem naší práce bylo zachytit bohatou historii a pohnuté životní osudy šlechtického rodu Bořků-Dohalských, který je úzce spjat s Chodskem. Z historických pramenů jsme získali mnoho informací nejen o počátcích a minulosti tohoto rozvětveného rodu, ale především o jejich dobročinnosti za druhé světové války.

Velmi přínosné pro nás bylo osobní setkání s potomkem RNDr. Václavem Bořkem-Dohalským, který okořenil naši práci o vlastní vzpomínky.

Závěrem tedy lze říci, že všichni Dohalští patřili mezi významné osobnosti našich dějin, velmi pozitivně přijímány jak vysoce postavenými lidmi tak i lidmi prostými.

Nejznámější příslušníci rodu, o nichž je tato práce, se za druhé světové války stali hrdiny i oběťmi. Nezaslouží si proto, aby se na ně zapomnělo.

Zdroje

- Osobní rozhovor s pravnukem bratrů, RNDr. Václavem Bořkem-Dohalským
- Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku – kolektiv autorů pod vedením dr. Miloslava Bělohávků, 1985
- Zdeněk Hazdra - Šlechtic, diplomat a básník ve službách republiky: příběh Františka hraběte Bořka-Dohalského z Dohalic (1887–1951), 2011
- Bohuslav Kämpel-Staňkovský: Z osudů rodu Bořků-Dohalských z Dohalic. Plzeň 1948
- www.dohalice.cz
- www.domazlicky.denik.cz
- www.wikipedia.cz
- www.csfd.cz
- www.mestoprosec.cz
- www.sechtl-vosecek.ucw.cz
- www.praha9.cz
- www.cigarclubmagazine.cz
- www.abicko.avcr.cz
- www.digizone.cz
- www.ceskatelevize.cz
- www.rajce.net – uživatel petrski, 2013
- www.acox.webpark.cz
- www.historickaslechta.cz
- www.foto-mapy.cz
- www.hrady.cz
- Zdeněk Bořek Dohalský – „Místní slavný rodák“ - prezentace, Zuzana Richtrová, 2009